

Л. О. Нікіфорова
А. А. Шиян
О. М. Хошаба
А. Ю. Смалківська

Система електронного урядування як форма взаємодії влади і суспільства

Вінницький національний технічний університет

Анотація

У даній роботі досліджено механізми взаємодії органів влади і громадян у системі електронного урядування, надання державно-управлінських послуг через Інтернет-представництва і портали органів влади. З'ясовано сутність понять "електронний уряд" та "електронне урядування". Визначені основні види взаємодії влади і суспільства в електронному уряді.

Ключові слова : механізми державного управління, електронне урядування, взаємодія влади і громадян.

Abstract

In this paper, mechanisms of interaction between government bodies and citizens in the system of e-government, provision of state-management services through Internet representations and portals of authorities are explored. The essence of concepts of "electronic government" and "electronic government" is revealed. The basic types of interaction of power and society in the electronic government are determined.

Keywords : mechanisms of state administration, e-government, interaction of power and citizens.

Реалізація процесів інформатизації призвела до становлення інформаційного суспільства, в якому інформаційні процеси здійснюються, головним чином, на основі використання інформаційно-комунікаційних технологій, а інформаційні ресурси доступні всім верствам населення. У цих умовах інформаційно-комунікаційні технології змінюють парадигму державного управління, що вимагає від органів влади розробки нових методів і стратегії діяльності. Такі негативні чинники в Україні, як економічна та політична криза, високий рівень інфляції та безробіття є свідченнями неефективності системи державного управління та необхідності її модернізації й реформування, особливо в контексті євроінтеграційної стратегії.

Практична значущість обраної теми дослідження полягає в тому, що проблема формування та реалізації ефективної державної політики розвитку інформаційного суспільства недостатньо досліджена, насамперед, щодо раціонального застосування механізмів самоорганізації та саморегуляції в процесах впровадження електронного урядування в умовах негативних факторів [2].

На перший погляд, електронне урядування — лише інструмент, що відповідає новим потребам суспільства, яке переживає наслідки чергової промислової революції, викликаної широким впровадженням мікропроцесорів і мереж. Але якщо мережа — це лише інструмент, то вона не змінить докорінно ні державу, ні саме суспільство.

Сьогодні термін «електронний уряд» (англ. — «e-government») — це набагато ширше поняття, ніж просто «електронне управління державою», тобто використання в органах державного управління сучасних технологій, зокрема й Інтернет-технологій. E-government в сучасному розумінні охоплює не лише мережеву інфраструктуру виконавчої влади, але в цілому всю інфраструктуру органів влади [4].

Визначення поняття «е-уряд» формується фахівцями, виходячи з різних принципів. Одні автори надають перевагу визначенням описового характеру — які саме зміни відбуваються в суспільстві й

окремих його структурах завдяки впровадженню е-урядування. Інші вибирають прикладний аспект е-урядування, і просто перераховують різні сфери застосування окремих його інструментів [3].

Сучасне законодавство України, що регулює суспільні відносини, які безпосередньо пов'язані з впровадженням та використанням технологій е-урядування, налічує понад півтори сотні нормативно-правових актів. Крім того, існує більш ніж триста нормативно-правових актів інформаційного законодавства різного рівня — від законів України до відомчих актів, що опосередковано впливають на е-урядування та які необхідно враховувати при його організації [1].

Завдяки значному полегшенню взаємодії з державними службами і доступу до публічної інформації, офіційних документів і протоколів адміністративних органів, громадяни стають краще поінформованими, що тільки сприятиме бажанню брати участь у процесі державного управління. З часом це обов'язково призведе до виникнення інформаційних співтовариств і до встановлення таких моделей управління, де громадяни більш широко будуть залучені до процесу прийняття політичних рішень [5].

На основі проведеного аналізу інформаційних ресурсів органів влади можна констатувати, що Україна, на жаль, у своєму розвитку істотно відстає від розвинених країн і перебуває на початковому етапі впровадження електронного урядування. правовий інформаційний урядування державний

Враховуючи вищезазначене, можна визнати, що необхідність в розробці та реалізації проекту впровадження технології е-урядування обумовлена низкою факторів, основними з яких є такі:

- 1) комплексний міжвідомчий характер проблем у сфері е-урядування, які не можуть бути вирішені на рівні окремих органів влади та регіонів, а також на основі традиційних підходів;
- 2) необхідність об'єднання елементів е-урядування, створених в окремих органах влади та регіонах України, в єдину систему е-урядування та формування на їх основі типових рішень в цій сфері; актуалізація на сучасному етапі проведення адміністративної реформи в Україні, невід'ємною складовою якої є е-урядування;
- 3) необхідність створення передумов для розробки Концепції та Програми впровадження е-урядування;
- 4) необхідність зменшення ризику отримання негативних результатів;
- 5) вимоги законодавства щодо термінів впровадження е-урядування в Україні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Постанова Кабінету Міністрів України «Про заходи щодо створення електронної інформаційної системи «Електронний уряд» від 24.02.2003 № 208.
2. Бабаєв В.М. Текст лекцій з дисципліни «Електронне урядування» / В.М. Бабаєв, М.М. Новікова, С.О. Гайдученко. - Х.: ХНУМГ, 2014. - 127с.
3. Блажівська Н., Береза Т. Електронний уряд та інформатизація органів державної влади / Н. Блажівська, Т. Береза.
4. Голобуцький О.П., Шевчук О.Б. Електронний уряд / О.П. Голобуцький, О.Б. Шевчук. - К.: Атлант UMS, 2002. - 173с.
5. Дубас О.П. Електронна демократія: сутність і перспективи розвитку в Україні / О.П. Дубас.
6. Азарова А.О. Розроблення принципів побудови раціонального методу формалізації процесу оцінювання конкурентоспроможності вітчизняних підприємств / А.О. Азарова, О.В. Житкевич // Інноваційна економіка. - № (41). - 2013. - С. 93-96
7. Азарова А.О. Управління конкурентоспроможністю вітчизняних підприємств як базовий важіль забезпечення інноваційного розвитку економіки / А.О. Азарова, О.В. Житкевич // Колективна монографія: Socio economic problems of management Collectivite monograph: - Thorpe-Bowker@ Melbourne, Australia, 2015. - С. 209-218.
8. Азарова, А. О. Математичні моделі та методи оцінювання фінансового стану підприємства [Текст] : монографія / А. О. Азарова, О. В. Рузакова. — Вінниця : ВНТУ, 2010. — 172 с.
9. Азарова А. О. Розробка методик визначення компетентності експертів при побудові СППР щодо оцінювання фінансового стану підприємства [Текст] / А. О. Азарова, О. В. Рузакова, Л. В. Воронюк // Механізми регулювання економіки. - 2006. - № 2. - С.133-138.
10. Азарова А. О. Математичні моделі та методи управління мотивацією персоналу [Текст] / А. О. Азарова, О. А. Ковальчук. — Вінниця : ВНТУ, 2014. - 140 с.

11. Ткачук Л. М. Оцінка ефективності роботи консолідованого інформаційного ресурсу аналізу діяльності банків [Текст] / Л. М. Ткачук А.П.Ткачук // Materials of the XIII International scientific and practical Conference «SCIENCE AND CIVILIZATION- 2017», Volume 9 : Modern information technology . Agriculture . Mathematics . Construction and architecture . Sheffield. Science and education LTD - P.28-30.

12. Азарова А. О. Математична модель та метод оцінки рівня ризику структури капіталу засобами нейронної мережі Хопфілда [Текст] / А. О. Азарова, О. М. Роїк, Л. А. Кілимник // Актуальні проблеми економіки. - 2010. –№ 1(103). – С. 245–253.

13. Методичні вказівки до проведення практичних занять та до виконання самостійної й індивідуальної роботи з дисципліни «Основи науково-дослідної роботи» для студентів напрямів підготовки 6.030601 – «Менеджмент» та 6.170103 – «Управління інформаційною безпекою» / Укладачі: А. О. Азарова, В. В. Карпинець. – Вінниця: ВНТУ, 2013. – 44 с.

14. Ткачук Л. М. Організаційно-правові аспекти державного управління регіональним розвитком / Л. М. Ткачук, Т. К. Калугаряну // Ефективна економіка. – 2012. – № 12. – [Електронний ресурс]. – URL : <http://www.economy.nayka.com.ua>

15. Небава М. І. Управління регіональним розвитком : Ел. навч. посібник / М. І. Небава, Л. М. Ткачук [Електронний ресурс]. – URL : https://web.posibnyku.vntu.edu.ua/fmib/25nebava_upravlinnya_regionalnym_rozvytkom/

16. Ткачук Л. М. Впровадження системи RAROC для оцінки ефективності консолідованого інформаційного ресурсу аналізу діяльності банків / Л. М. Ткачук , А. П. Ткачук, В. О. Романець // Materials of the XIII International scientific and practical Conference «Cutting-edge science-2017», Volume 5 : Modern information technology . Agriculture . Mathematics. Construction and architecture . Sheffield. Science and education LTD - P.14-16.

17. Ткачук Л. М. Інформаційна безпека України / Л. М. Ткачук, К. В. Волчиста // Матеріали VIII науково-практичної конференції «Актуальні проблеми управління інформаційною безпекою держави (Київ, 24 травня 2017 р.)» - Київ : Нац. Акад. СБУ, 2017 . - С. 138-140.

18. Фурик В. Г. Самофінансування підприємства: механізм реалізації в умовах відкритої та прихованої форм / В. Г. Фурик, Л. М. Ткачук, А. О. Гринь // Економіка і суспільство. – 2018. – №16. Режим доступу : <http://economyandsociety.in.ua/index.php/journal-16>.

19. Коваль Н.О. Саморегуляція соціальної політики в умовах безперервного розвитку економічної системи / Н. О. Коваль, Л. М. Ткачук // Економіка і суспільство. – 2018. – №19. Режим доступу : <http://economyandsociety.in.ua/index.php/journal-19>.

Нікіфорова Лілія Олександрівна - к.е.н., доцент каф. ЕПВМ, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: nikiforovalilia@gmail.com, nikiforova@vntu.edu.ua

Шиян Анатолій Антонович - канд. фіз.-мат. наук, професор кафедри менеджменту та безпеки інформаційних систем, Вінницький національний технічний університет

Хошаба Олександр Мирославович - к.т.н., доцент кафедри програмного забезпечення, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: oleksandr.khoshaba@gmail.com

Смалківська Анастасія Юріївна – ст. гр. КІН 18-мі Факультет менеджменту та інформаційної безпеки. , Вінниця, e-mail: smalkivskaa@gmail.com

Nikiforova Liliya Oleksandrivna – Ph.D. (Econ.), Associate Professor, Associate Professor of Business Economics and Production Management, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsa.

Shiyan Anatoliy A. – PhD, Professor of Department of Management and Information Systems Security, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, email : Anatoliy.a.shiyan@gmail.com

Khoshaba Olexandr – PhD (Tech), assistant professor of Department of software, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsa.

Smalkivska A. – Faculty of management and information security email : smalkivskaa@gmail.com